

DISTINCTIO XXXVIII.

De triplici genere mendacii.

Sciendum est tamen, tria esse genera mendaciorum. Sunt enim mendacia quædam pro salute, vel commo-
modo alicujus, non malitia, sed benignitate dicta, qualiter obstetrices sunt mentitæ, & Raab. Est &
aliud mendacii genus quod fit joco, quod non fallit: scit enim cui dicitur, causa joci dici. Et hæc duo ge-
nera mendaciorum non sunt sine culpa, sed non cum magna. (1) Perfectis ergo non convenit mentiri, nec
etiam pro temporali vita alicujus, ne pro corpore alterius animam suam occidant. Licet autem eis verum ta-
cere, sed non falsum dicere; ut si quis non vult hominem ad mortem prodere, verum taceat, sed non fal-
sum dicat. Tertium vero genus mendacii est quod ex malignitate, & duplicitate procedit, cunctis valde ca-
vendum. His innui videtur, mendacia illa quæ fiunt joco, vel pro salute alicujus, imperfectis esse venialia
peccata; perfectis vero illud quod pro commo- alterius dicitur, esse damnabile: quod etiam de menda-
cio jocosio putari potest, præcipue si iteretur.

Quod mendacium obstetricum, & Raab fuit veniale.

De mendacio autem obstetricum, & Raab, quod fuerit veniale, Augustinus tradit dicens (a) super Psalm.
v. post med. Forsitan sicut obstetrices non remuneratæ sunt, quia mentitæ sunt, sed quia infantes
liberaverunt, & propter hanc misericordiam veniale fuit peccatum, non tamen nullum; sic Raab liberata
propter liberationem exploratorum, pro qua (2) fuit veniale peccatum. Sed ne putet quisque in cæteris
peccatis, si propter liberationem hominum fiant, ita posse concedi veniam: multa enim mala detestanda
talem sequuntur errorem. Possumus enim & furando alicui prodesse, si pauper cui datur, sentit commo-
dum, & dives cui tollitur, non sentit incommodum. (3) Ita & adulterando possumus prodesse, si aliqua,
nisi ad hoc ei consentiatur, appareat amando moritura, & si vixerit, penitendo purganda: nec ideo
peccatum grave negabitur tale adulterium.

Quod octo sunt genera mendacii.

Sciendum est etiam, octo esse genera mendacii, ut Augustinus in Libro de mendacio cap. xiv. tradit: quæ
diligenter notanda sunt, ut appareat quod mendacium sit veniale, & quod damnabile. Primum capitale
est mendacium longe fugiendum, quod fit in doctrina religionis, ad quod nulla causa quisquam debet addu-
ci. Secundum (4) quod tale est ut nulli prosit, & obsit alicui. Tertium, quod ita prodest alicui, ut obsit al-
teri. (5) Quartum, quod fit sola mentiendi, fallendique libidine; quod (6) merum mendacium est. Quin-
tum, quod fit placendi cupiditate de suaviloquio. His omnibus (7) evitatis, sequitur sextum genus, quod
nulli obest, & prodest alicui; ut si quis pecuniam alicujus injuste tollendam, sciens ubi sit, se nescire men-
tiatur. Septimum, quod & nulli obest, & prodest alicui, ut si quis nolens hominem quæsitum ad mortem
prodere, mentiatur. (8) Octavum, quod nulli obest, & ad hoc prodest ut ab immunditia corporali aliquem
tueatur. In his autem tanto minus quisque peccat cum mentitur, quanto magis à primo recedit. Quisquis
vero aliquod genus esse mendacii quod peccatum non sit, putaverit, decipit seipsum turpiter; cum (9) ho-
nestum esse deceptorem aliorum arbitretur. Omne genus ergo mendacii summopere fuge: quia omne men-
dacium non est à Deo.

Quid sit mendacium.

Hic videndum est quid sit mendacium, & quid sit mentiri; deinde utrum omne mendacium sit pecca-
tum, & quare. Mendacium est, ut Augustinus ait, Lib. contra mendacium ad Consentium cap. xxxii.
& Ench. cap. xviii. falsa significatio vocis cum intentione fallendi. Ut ergo mendacium sit, necesse est ut
falsum proferatur, & cum intentione fallendi: hoc enim malum est proprium mentientis, unum habere
clausum in pectore, aliud promptum in lingua. Mentiri vero est loqui contra hoc quod animo sentit quis,
sive illud verum sit, sive non. Omnis ergo qui loquitur mendacium, mentitur: quia loquitur contra hoc
quod animo sentit, id est voluntate fallendi: sed non omnis qui mentitur, mendacium dicit: quia quod ve-
rum est loquitur aliquando mentiendi, sicut & converso falsum dicendo, aliquando verax est. Unde Augus-
tinus, Ench. cap. xviii. Nemo sanè mentiendi iudicandus est, qui dicit falsum quod putat verum: quia,
quantum in ipso est, non fallit ipse, sed fallitur. Non igitur mendacii arguendus est, quia falsa incautus
credit, ac pro veris habet: potiusque è contrario ille mentitur qui dicit verum quod falsum putat. Quan-
tum enim ad animum ejus attinet, non verum dicit: quia non quod sentit dicit, quamvis verum invenia-
tur esse quod dicit. Nec ille liber est à mendacio qui ore nesciens loquitur verum, sciens autem volunta-
te mentitur.

Quæstio de Judæo qui dicit Christum esse Deum.

Hic quæri solet, si Judæus dicat Christum esse Deum, cum non ita sentiat animo, utrum loquatur men-
dacium. Non est mendacium quod dicit: quia licet aliter teneat animo, verum tamen est quod dicit,
& ideo non est mendacium: mentitur tamen, illud quod verum est dicens. Quod vero omne mendacium

(1) Nicolai, ut Augustinus dicit in Psal. v. (2) Al. non fuit. (3) Al. Itaque. (4) Addit Nicolai (ut ali-
quem lædat injuste.) (5) Idem (quamvis non ad immunditiam corporalem.) (6) Al. mirum. (7) Nicolai
addit peritus. (8) Idem, excepto si Judex interroget. (9) Idem: honestum se deceptorem.

Ex Edit. P. Nicolæ, (a) Colligitur ex Lib. contra mendacium c. xi. ac deinceps quo ad hanc appendicem.

DISTINCTIO XXXVIII.

sit peccatum, Augustinus insinuat eodem loco cap. xxii. Mihi, inquit, videtur omne mendacium esse
peccatum; sed multum interest quo animo, & de quibus rebus quisque mentiatur. Non enim sic pec-
cat qui consulendi, ut qui nocendi voluntate mentitur: nec tantum nocet qui viatorem mentiendi (10)
in diversa itinera mittit, quantum qui viam vitæ mendacio depravat. Porro omne mendacium ideo
dicendum est esse peccatum, quia hoc debet loqui homo, quod animo gerit, sive illud verum sit, sive
putetur, & non sit. Verba enim ideo instituta sunt, non ut per ea homines invicem fallant, (11) sed ut
per ea in alterius notitiam suas cogitationes ferant. Verbis ergo uti ad fallaciam, non ad quod sunt insti-
tuta, peccatum est. Nec (12) etiam ideo ullum mendacium putandum est non esse peccatum, quia pos-
sumus alicui aliquando prodesse mentiendi: possumus enim, ut prædictum est, & furando, & adul-
terando prodesse. Mendacium quoque non tunc tantum esse possumus dicere, quando aliquis læditur.
Cum enim à sciente dicitur falsum, mendacium est, sive quis, sive nemo lædatur. Ecce ex his cons-
tat omne mendacium esse peccatum. Non tamen de omni mendacio accipiendum est illud Psalm. v. 7.
Perdes omnes qui loquuntur mendacium: nec illud Sap. i. 11. Os quod mentitur, occidit animam.
Nec omne mendacium isto præcepto prohiberi videtur, nec præmissa descriptione mendacium (13) joci in-
cludi.

Ubi cum periculo erratur, vel non.

Illud etiam sciendum est ex August. in Ench. cap. xix. quod in quibusdam rebus magno malo, in qui-
busdam nullo fallimur. Et cap. xxi. In quibusdam rebus nihil interest ad capessendum Dei regnum,
tutum credantur, an non, vel utrum putentur vera, an falsa, sive sint, sive non. In his errare, id est aliud
pro alio putare, non arbitrandum est esse peccatum; vel si est, minimum atque levissimum. Et cap. xx.
Et sunt vera, quamvis non videantur, quæ nisi credantur, ad vitam æternam non potest perveniri. Et cap.
xvii. Et licet error maxima cura cavendus sit, non solummodo in majoribus, sed etiam in minoribus re-
bus, nec nisi rerum ignorantia possit errari; non est tamen consequens ut continuo erret quisquis aliquid
nescit, sed quisquis se existimat scire quod nescit: pro vero enim approbat falsum, quod erroris proprium
est. Verum tamen in qua re quisquis erret, interest plurimum. Sunt enim quæ nescire est melius quam
scire. Item (14) nonnullis errare profuit aliquando; sed in via pedum, non in via mærum.

De Jacob, si mentitus fuit.

Solet etiam quæri de Jacob, qui dixit se esse Esau Gen. xxxvii. aliter animo sentiens, utrum mentitus
sit. De hoc Augustinus Lib. contra mendacium cap. x. ait: Jacob quod matrem fecit auctore, ut falle-
ret patrem, si diligenter attendatur, videtur non esse mendacium, sed mysterium. Intendebat enim ma-
tri obedire, quæ per spiritum noverat mysterium: & ideo propter familiare consilium Spiritus Sancti, quod
mater acceperat, à mendacio excusatur Jacob.

DIVISIO TEXTUS.

Distinctis quinque præceptis secundæ tabulæ, &
expositis, hic Magister determinat de quibus-
dam quæ præcepto quinto contrariantur, scilicet de
mendacio, & perjurio. Dividitur autem hæc pars
in duas. In prima determinat de mendacio; in secun-
da de perjurio, xxxix. dist. Nunc de perjurio videam-
us. Prima pars in duas. Primo distinguit diversos
modos mendacii. In secunda diffinit mendacium, ibi:
Hic videndum est quid sit mendacium. Prima in duas.
In prima parte ponit quendam divisionem menda-
cii, per quam scitur quod mendacium sit mortale,
& quod veniale peccatum. In secunda ponit quam-
dam aliam, per quam scitur quod mendacium sit
alio gravius, ibi: Sciendum est, octo esse genera men-
dacii. Circa primum duo facit. Primo distinguit tres
mendacii modos. Secundo ex dictis manifestat quod-
dam quod dubium esse poterat, ibi: De mendacio
autem obstetricum, & Raab quod fuit veniale Au-
gustinus tradit.

Hic videndum est quid sit mendacium. Hic diffinit
mendacium, & circa hoc tria facit. Primo ostendit
quid sit mendacium. Secundo ostendit quod omne
mendacium est peccatum, ibi: Quod vero menda-
cium omne sit peccatum, Augustinus insinuat. Tertio
solvit quoddam quod videbatur contrarium, ibi, So-
let quæri de Jacob. Circa primum tria facit. Primo
ostendit quid sit mendacium; secundo quid sit men-
tiri, ibi: Mentiri vero est loqui contra hoc quod ani-
mo sentit quis.

In III. Sent. Tom. III.
(10) Al. in diverso itinere. (11) Al. Sed quæ: item sed per ea. (12) Al. enim. (13) Nicolai jocosum.
(14) Al. in nonnullis.

mo sentit quis. Tertio solvit quendam quæstionem,
ibi: Hic solet quæri, si Judæus dicat Christum esse
Deum, cum non ita sentiat animo, utrum loquatur
mendacium.

Quod vero omne mendacium sit peccatum, Augusti-
nus insinuat. Circa hoc duo facit. Primo ostendit in
omni mendacio esse peccati periculum; secundo os-
tendit de errore, qui est mendacii effectus, quod
quandoque potest esse cum peccato, quandoque si-
ne peccato, ibi: Illud etiam sciendum est... quod in
quibusdam rebus magno malo, in quibusdam parvo, in
quibusdam nullo fallimur.

QUÆSTIO I.

Hic quærentur quinque.
Primo. Quid sit mendacium.
Secundo. De divisione quam ponit.
Tertio. Utrum omne mendacium sit peccatum.
Quarto. Utrum omne mendacium sit peccatum
mortale.
Quinto. De ordine mendaciorum in gravitate pec-
cati.

ARTICULUS I.

Utrum diffinitio mendacii in littera sit conveniens.

1. AD primum sic proceditur. Videtur quod in-
convenienter diffiniatur mendacium in lit-
tera. Qui enim verum loquitur, quod falsum esse
credit, mentitur, sicut dicit Augustinus in Lib. de
Kkk 2 men-
tentiis.

mendacio cap. xv. Sed ibi non est falsa vocis significatio. Ergo male mendacium dicitur esse falsa vocis significatio.

2. Præterea. Mendacium opponitur veritati. Virtus autem veritatis non solum in dictis, sed etiam in factis consistit secundum Philosophum in IV. Eth. cap. xiiii. vel xv. Ergo non omne mendacium est falsa vocis significatio.

3. Præterea. Sicut in II. Lib. dist. xxxviii. quæst. i. art. 3. dictum est, intentio respicit finem ultimum. Sed à fine ultimo non recipit aliquid speciem, sed à proximo, quod est objectum cuius est voluntas. Cum (1) ergo in diffinitione non debeant poni nisi specificantia diffinitum, videtur quod inconvenienter ponatur in diffinitione mendacii *intentio fallendi*.

4. Præterea. Id quod est commune bene & male factis, non debet poni in diffinitione alicuius mali, maxime quasi completivum diffinitionis. Sed intentio mala potest communiter inveniri & in his quæ sunt bona ex genere, & in his quæ sunt mala ex genere; sicut etiam in proposito pater de illo qui verum dicit, ne ei credatur, si æstimet quidquid dixerit, sibi non credi. Ergo *intentio fallendi* non debet poni in diffinitione mendacii.

5. Præterea. Ille qui joco mentitur, fallere non intendit, quia scit sibi non credi. Sed tamen jocosum mendacium inter mendacia reputatur. Ergo intentio fallendi non debet poni in diffinitione mendacii.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod duobus modis in actibus humanis contingit esse peccatum. Uno modo ex ipsa natura facti, quod in se malum est, sicut in illis quæ sunt mala ex genere. Alio modo ex abusu facientis, sicut cum quis ea quæ sunt bona ex genere, ex intentione prava facit. Mendacium ergo utrumque istorum complectitur: quia quantum est de se, inordinatum est. Et quia inordinatio in significando non potest esse nisi ex falsitate significationis, ideo in mendacio *falsa significatio* includitur. Falsa autem significatio ad rationem peccati in moralibus non sufficit, cum non sit in potestate hominis verum significare, sicut nec verum scire. Unde oportet quod sit talis falsa significatio in mendacio, qua quis volens à recto deviet. Hoc autem non est, nisi quando sciens falsum loquitur, quia ignorans non voluntarius est. Ex hoc autem ipso quod aliquis scienter falsum loquitur, falsitatem intendit significare: & ideo completivum in diffinitione mendacii ponitur *intentio fallendi*, sed quasi materiale *falsa vocis significatio*.

Ad primum ergo dicendum, quod mentiri, & mendacium in hoc differunt, quia mendacium nominat aliquid quod secundum se est de genere malorum per abstractionem suam; mentiri autem ratione suæ concretionis importat obliquitatem, sive peccatum ex parte dicentis. Unde aliquis dicendo illud quod secundum se à vero non deviat, si secundum suam opinionem deviet, mentitur; non autem quod dicit, est mendacium.

Ad secundum dicendum, quod vox homini principaliter data est ad significandum. Unde omne signum quod quis aliquid significat, nomine vocis intelligitur, & eo mendacium perfici potest, sicut patet in signis, & nutibus monachorum; sicut & omnes alii sensus sortiuntur nomen visus, qui est principalior inter eos.

(1) Al. autem.

Ad tertium dicendum, quod finis est duplex. Unus qui est proprius alicui virtuti, vel vitio, & commensuratur objecto ejus; & huiusmodi finis intentio ad speciem virtutis, vel vitii pertinet, sicut & voluntas objecti: æqualiter enim est essentielle fortitudini velle sustinere difficilia, & intendere bonum, quod est secundum habitum. Alius est finis communis, sicut felicitas respectu omnium virtutum; & intentio huiusmodi finis non specificat virtutem. Intentio autem quæ in diffinitione mendacii ponitur, est finis proprii, & objecto proportionati. Sicut enim verax vera loquitur amore veri, ita mendax falsum loquitur falsitatem intendens.

Ad quartum dicendum, quod ex hoc ipso quod factum quod est de genere bonorum, fit perversa intentione alicui vitio appropriata, ad speciem illius vitii trahitur, sicut qui vadit ad Ecclesiam ut furetur: unde & vera vocis significatio, quando intentione fallendi fit, ad speciem mendacii trahitur.

Ad ultimum dicendum, quod intentio fallendi potest intelligi dupliciter. Uno modo respectu fallacie prout est in ipso fallente tantum; alio modo prout est in fallente, & in eo qui fallitur. Quicumque enim falsum loquitur, quantum est in se, fallit, quamvis non semper aliquis per ejus verbum fallatur. Quicumque ergo sciens, falsum loquitur, fallaciam intendit secundum quod est in fallente. Unde ista intentio fallendi communis est omni mendacio. Sed intentio qua aliquis intendit fallaciam non solum ut ipse fallat, sed ut alii fallantur, non est in mendacio jocosum: unde minimum habet de ratione mendacii.

ARTICULUS II.

Utrum divisio mendacii in littera sit conveniens.

2. 2. quæst. cx. art. 2.

1. AD secundum sic proceditur. Videtur quod inconvenienter mendacium dividatur in littera. Ea enim quæ secundum accedens sunt, cum infinita sint, dimittenda sunt. Sed mendacio, in quantum huiusmodi, accidit quod fiat joco, vel commodo, vel damno alicujus. Ergo secundum ista inconvenienter dividitur mendacium.

2. Præterea. Secundum Philosophum in IV. Eth. cap. xiv. vel xvi. ludus, cum sit quædam requies, utilis est ad vitam etiam virtuosam. Sed mendacium officiosum dicitur quod fit ad utilitatem alicujus, jocosum autem quod fit causa joci. Ergo mendacium jocosum in officioso includitur, nec deberet contra ipsum dividi.

3. Præterea. Philosophus in IV. Eth. cap. xiiii. vel xv. dicit, quod aliquis fallax est qui nullius gratia majora existentibus fingit. Sed mendacium jocosum, officiosum, & perniciosum alicujus causa fit. Ergo est aliquid mendacium præter ista tria.

4. Præterea. Augustinus in Lib. de mendacio cap. xiv. ponit octo mendacii genera. Ergo insufficienter per tria tantum dividitur.

5. Præterea. Videtur quod in illis octo sit etiam aliqua superfluitas. Mendacium enim quod fit in doctrina religionis, non distinguitur ab aliis nisi secundum materiam. Sed materialis multiplicatio relinquenda est. Ergo non debuit hoc mendacium contra alia distingui.

6. Præterea. Philosophus in IV. Eth. loc. cit. di-

vi-

vidit mendacium in jactantiam, & ironiam. Cum ergo hæc membra hic præmittantur, videtur divisio insufficientis.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod mendacium hic dividitur, ut cognoscatur quomodo diversimode contingit mendacio peccare: & ideo non assignantur hic modi mendacii facientes diversitatem in ipso secundum quod est huiusmodi, sed magis secundum quod est peccatum. Et propter hoc assignantur tres modi mendacii, secundum quod fallacia, quæ est mendacii complementum, in tribus gradibus consistere potest. Primus gradus est ut sit tantum in fallente qui fallit, quamvis nullus ab ipso fallatur; & hoc contingit in mendacio jocosum. Secundus gradus est ut fallacia tantum ad opinionem audientis perveniat, ut scilicet verum æstimet quod falsum est sibi à dicente prolaturum; & in hoc gradu consistit mendacium officiosum, in quo non pervenitur ad plus mali, nisi quod audiens falsam intentionem concipiat quantum ad intentionem dicentis. Tertius gradus est ut secundum ejusdem intentionem fallacia perducatur ulterius usque ad damnum in rebus, vel persona alicujus; & hoc est perniciosum mendacium.

Et per hoc patet solutio ad primum: quia quamvis huiusmodi accidant mendacio, in quantum huiusmodi, non tamen accidunt ei in quantum peccatum.

Ad secundum dicendum, quod quamvis ludus aliquis sit utilis, non tamen ludus ille talis qualis est ludus mentientis.

Ad tertium dicendum, quod ille qui nullius gratia mentitur, ad mendacium jocosum reducitur, maxime si mentiatur de indifferentibus, & quæ ad nullius damnum pertinere possunt: operationes enim ludicræ nullius gratia fiunt, ut dicitur in X. Eth. cap. vi. vel ix.

Ad quartum dicendum, quod illa octo genera mendacii sub tribus primis continentur; sed ideo magis particulariter dividuntur, quia in diversis materiis contingit esse majus, vel minus peccatum: unde tria membra secundæ divisionis reducuntur ad mendacium perniciosum. Potest enim alicui inferri nocumentum vel in spiritali vita (& sic est (1) primum, quod fit in doctrina religionis) vel in aliis; sive nocumentum alicui illatum in nullius profectum cedat, quod est secundus modus; sive cedat in profectum alicujus, quod est tertius modus. Duo vero alii modi reducuntur ad mendacium jocosum. Quia aliquando aliquis mentitur propter suam delectationem quam habet in mentiando, & sic est quartus modus; aliquando autem propter delectationem alterius, cui ex mendacio placet, & sic est quintus modus. Tres vero ultimi modi reducuntur ad officiosum mendacium. Aliquando enim aliquis mentitur ad vitandum damnum alterius in pecunia, & sic est sextus modus; aliquando in persona quantum ad vitam corporalem, & sic est septimus modus; aliquando vero quantum ad ea quæ virtutis sunt, & sic est octavus.

Ad quintum dicendum, quod materialis multiplicatio debuit hic rangi, in quantum diversa quantitas culpæ per eam insinuat.

Ad ultimum dicendum, quod Philosophus assignat duas species mendacii secundum quod opponitur virtuti: & ideo divisit mendacium in superfluum,

quod est jactantia, & diminutum, quod est ironia. Jactator enim est qui majora de se fingit quam sint; ironia autem (2) quæ minor. Hic autem dividitur mendacium ad cognoscendum quantitatem in ipso: & ideo oportuit aliter dividere.

ARTICULUS III.

Utrum omne mendacium sit peccatum.

2. 2. quæst. cx. art. 3. & quodl. viii. art. 14.

1. AD tertium sic proceditur. Videtur quod non omne mendacium sit peccatum. Nullum enim peccatum fit instinctu Spiritus Sancti. Sed Jacob, ut in littera dicitur, propter familiare consilium Spiritus Sancti, quod à matre acceperat, dixit se esse primogenitum, cum non esset Genes. xxvii. & ita mentitus est. Ergo aliquid mendacium non est peccatum.

2. Præterea. Nullum peccatum remuneratur à Deo. Sed obstetricæ Egypti sunt remuneratæ à Deo pro mendacio quod Pharaoni dixerunt, ut dicitur Exod. i. Ergo aliquid mendacium non est peccatum.

3. Præterea. Nullus virtuosus, in quantum huiusmodi, peccat. Sed secundum Philosophum in IV. Ethic. (cap. xiiii. vel xv. ad virtutem veritatis pertinet declinare ad minus, in quo aliquid mendacium est. Ergo non omne mendacium est peccatum.

4. Præterea. Ut dicitur II. Petr. i. 21. Spiritu Sancto inspirati locuti sunt Sancti Dei homines, qui Scripturas divinas ediderunt. Sed inveniuntur in Scripturis aliquæ locutiones quæ non sunt veræ secundum quod verba sonant, sicut quod ligna silvæ iverunt ad ramnum, ut eis imperaret: Judic. ix. Cum ergo per inspirationem Spiritus Sancti non fiat aliquid peccatum, videtur quod non omne mendacium sit peccatum.

5. Præterea. Vitium mendacii, quod virtuti veritatis opponitur, non solum est in dictis, sed etiam in factis. Sed sine peccato potest aliquis aliquando significare factum quod non est, sicut de Christo legitur Luc. ultim. quod finxit se longius ire: similiter etiam Josue, qui simulavit se fugere ante habitatores Hai, Josue viii. & David qui simulavit se stultum ante Regem Achis I. Reg. xxi. Ergo & verbo potest aliquis sine peccato mentiri.

6. Præterea. Mendacium non videtur esse peccatum, nisi ex eo quod fallit. Sed aliquando expectat homini ut in aliquo fallatur, & erret, ut in littera dicitur, & in multis casibus patet. Ergo aliquando potest aliquis sine peccato mentiri.

7. Præterea. Nullus actus congruus est peccatum. Sed mendacium officiosum est huiusmodi: quia officium est congruus actus personæ secundum statum patriæ. Igitur &c.

Sed contra. Augustinus in Lib. de mend. cap. xxi. dicit: *Quisquis aliquid genus mendacii quod peccatum non sit, esse putaverit, seipsum turpiter decipit.* Ergo omne mendacium peccatum est.

Præterea. Omnis inordinatio in actibus humanis, si voluntaria sit, peccatum est. Sed ubicumque est mendacium, est aliqua inordinatio, quia adhibetur vox ad significandum aliquid quod significabile non est. Ergo omne mendacium est peccatum.

Præterea. Nihil opponitur virtuti nisi peccatum. Sed

(1) Al. principium. (2) Al. quæ majora. Nicolai: iron autem qui minor.